

INFORME DE SISTEMATIZACIÓN DEL EVENTO DE CIERRE DEL PROYECTO

“Agentes OD4D: Generando capacidades
y redes para el desarrollo del ecosistema
de los datos abiertos para el desarrollo
sostenible”

Expediente

E-02250-2020-000045-00

Informe elaborado por: ACICOM

Para: ISCOD PV

Diciembre 2021

Índex

1. INTRODUCCIÓ	3
Educació per al desenvolupament i ciutadania global	4
2. PRESENTACIÓ	5
Programa detallat del curs	6
Competències a adquirir al finalitzar el curs	6
Metodologia didàctica	7
3. ESDEVENIMENT DE TANCAMENT DEL PROJECTE	8
Nom de l'esdeveniment	8
Hora i lloc	9
Programació	9
Programació final	10
4. BENVINGUDA INSTITUCIONAL	11
5. PANEL AMB REPRESENTANTS DE LES ORGANITZACIONS SÒCIES DEL PROJECTE	12
Participants en el panel	12
Resum de les intervencions	13
Conclusions del panel	14
6. PANEL MULTIACTOR	15
Participants en el panel	15
Resum de les intervencions	15
Conclusions del panel	19
7. EXPOSICIÓ DELS TREBALLS DE PERIODISME DE DADES OBERTES	20
<u>GRUP 1. Las máscaras verdes de las empresas en España</u>	<u>20</u>
Integrants de l'equip	20
Aspectes més destacats del treball	20
Dificultats trobades:	21
<u>GRUP 2. El Brexit, un mecanisme de regularització massiva</u>	<u>21</u>

Integrants de l'equip	22
Aspectes més destacats del treball	22
<u>GRUP 3. El poder econòmic no té rostres de dona a la Comunitat Valenciana</u>	<u>23</u>
Integrants de l'equip	23
Aspectes més destacats del treball	23
<u>GRUP 4. Anàlisi de la qualitat de vida per barris en València</u>	<u>24</u>
Integrants de l'equip	24
Aspectes més destacats del treball	24
<u>GRUP 5. Transferencias directas condicionadas: el mecanismo que busca conservar 54 millones de hectáreas de bosques amazónicos</u>	<u>25</u>
Integrants de l'equip	25
Aspectes més destacats del treball	25
8. CLOENDA	25

1. INTRODUCCIÓ

L'esdeveniment Comunicació per al desenvolupament i periodisme de dades suposa el tancament del projecte desenvolupat amb el suport del Programa de Cooperació al desenvolupament Ajuntament de València

L'Ajuntament de València a través de la **Regidoria de Cooperació al Desenvolupament i Migració**, articula l'impuls de les accions en matèria de cooperació internacional per al desenvolupament a través de les modalitats d'Ajuda Oficial al Desenvolupament i instruments específics per a cadascuna d'elles.

Des del Programa de Cooperació al Desenvolupament es desenvolupen actuacions a la nostra ciutat en les modalitats **d'Educació per al Desenvolupament i la Ciutadania Global** i en matèria de gestió de l'Ajuda Oficial al Desenvolupament, en la qual s'inclouen accions de formació, rendició de comptes, planificació, estudis i accions de seguiment i avaluació.

L'Ajuntament de València convoca subvencions dirigides a Organitzacions No Governamentals de Desenvolupament per a finançar actuacions en matèria de Cooperació al Desenvolupament.

La cooperació al desenvolupament del municipi de València es focalitza en la promoció i defensa dels drets de les persones, principalment orientats cap a l'accés a serveis bàsics lligats a la qualitat de vida, tals com la salut, l'educació, l'aigua potable i el sanejament, la protecció del medi ambient i la lluita contra el canvi climàtic, etc.

El propi Pla Municipal de Cooperació Internacional per al Desenvolupament determina que siga l'Enfocament Basat en Drets Humans (EBDH), el que oriente les polítiques de cooperació a l'efectiu compliment dels drets humans com a premissa indissociable del desenvolupament humà que abasta el respecte als drets civils, polítics, econòmics, socials, ambientals i culturals.

Per a això, tenint en compte aquest enfocament i la seua corresponent assignació de rols entre els seus titulars de drets, de responsabilitats i d'obligacions, l'objecte de la cooperació municipal és propiciar i promoure processos participatius de desenvolupament, on es transformen tant les condicions de vida com les relacions de poder i on les persones i les comunitats en les quals s'integren, es convertisquen en protagonistes del seu desenvolupament.

Objectius:

- La defensa dels drets humans i la promoció de la igualtat.
- El foment de la governabilitat democràtica, l'enfortiment dels Governos Locals i el suport a la participació de la societat civil.
- El reforç de les institucions públiques i del conjunt dels actors locals amb la finalitat d'assegurar la provisió de serveis socials bàsics per a la ciutadania (Educació, Salut, Aigua i sanejament).
- L'impuls a processos de desenvolupament econòmic i social endògens i sostenibles.
- La protecció i recuperació del medi ambient.
- La construcció de la pau i la prevenció de conflictes.

Educació per al desenvolupament i ciutadania global

La Convocatòria té per objecte regular la concessió de subvencions per part de l'Ajuntament de València per a la realització de projectes de Sensibilització i Educació per al Desenvolupament i la Ciutadania Global.

Des de la perspectiva de la solidaritat i la promoció del desenvolupament sostenible, les subvencions es destinen a fomentar la iniciativa de les ONGD per a construir una ciutadania crítica, global i conscient sobre les desigualtats mundials i la relació de poder entre els Països del Nord i del Sud.

Els projectes i activitats de sensibilització social i educació per al desenvolupament hauran d'estar dirigits a:

- a) Fomentar una reflexió crítica sobre les causes de la desigualtat mundial i les seues conseqüències.
- b) Promoure l'educació per a la pau, la solidaritat i el desenvolupament, generant valors i actituds de solidaritat i justícia que contribuïsquen a la transformació social.
- c) Impulsar el comerç just i el consum responsable.
- d) Promoure el respecte dels Drets Humans, incidint especialment en els drets polítics, socials i culturals i en la promoció dels drets individuals i col·lectius dels pobles.
- e) Millorar la qualitat dels recursos pedagògics i materials educatius entorn de l'educació per al desenvolupament, mitjançant l'impuls de tallers i activitats que contribuïsquen a una millor percepció de la societat valenciana cap als països empobrits.
- f) Difondre el contingut dels Objectius de Desenvolupament Sostenible establits en l'Agenda 2030.
- g) Impulsar iniciatives que contemplen el foment de l'equitat de gènere, la dimensió intercultural, els drets humans, la sostenibilitat ambiental, la participació democràtica i l'enfortiment del teixit social.
- h) Fomentar el voluntariat i la participació de la societat valenciana com a agents d'educació per al desenvolupament.) Enfortir el teixit social al voltant de l'ONGD promovent aliances i sinergies socials.
- j) Desenvolupar iniciatives i propostes de caràcter innovador en l'àmbit de la sensibilització i l'educació per al desenvolupament.
- k) Fomentar el treball en xarxa en l'àmbit de l'Educació per al Desenvolupament entre les ONGD i altres actors del municipi de València.

2. PRESENTACIÓ

L'**Instituto Sindical de Cooperación al Desarrollo (ISCOD)** ha coordinat i implementat el projecte **Agents OD4D: Generant capacitats i xarxes per al desenvolupament de l'ecosistema de les Dades Obertes per al Desenvolupament Sostenible** amb el suport de la Regidoria de Cooperació l'Ajuntament de València.

El projecte ha comptat per al seu desenvolupament amb la col·laboració i aliances amb altres entitats valencianes com han sigut:

- El **Departament d'Estadística i Investigació Operativa Aplicades i Qualitat CTALENT de la Universitat Politècnica de València** que ha prestat coordinació pedagògica del curs de la mà de ISCOD PV.
- La **Unió de Periodistes Valencians**
- La **Federació de Serveis, Mobilitat i Consum d'UGT-PV (FeSCM-PV)**
- **L'Associació Ciutadania i Comunicació (ACICOM)**

El projecte ha consistit en un curs dissenyat de manera que els alumnes i les alumnes han tingut accés a una **formació en línia de qualitat** compaginant amb **temps de treball conjunt** dedicat a elaborar un **treball final pràctic en equips de 2-3 persones**.

Tots els treballs finals dels i les estudiants tenen una llicència de "Creative Commons", **"Reconeixement – NoComercial 4.0 Internacional"**. Aquest tipus de llicència respecta i reconeix l'autoria de l'obra i permet que es pugui compartir – incloent les seues adaptacions – i a més garanteix que no hi haurà ús comercial.

L'Agenda de Desenvolupament Sostenible de 2030 definida per Nacions Unides té com a objectiu orientar les accions a nivell global per a atendre les problemàtiques més rellevants. Els objectius de desenvolupament sostenible són una guia per a un enfortiment més igualitari, divers, just i mediambientalment responsable per a la realització d'esforços comunitaris en la seua resolució.

Els beneficis de les Dades Obertes per a mesurar el desenvolupament sostenible han sigut també demostrats per a:

- 1.- La millora de l'eficiència i cobertura dels serveis públics
- 2.- Augmentar la transparència, rendició de comptes i participació ciutadana
- 3.- Facilitar l'intercanvi d'informació amb els Governos.

Comptar amb una agenda de Dades Obertes és un requisit i una necessitat per a avançar amb compromís i constància en el compliment dels Objectius del Desenvolupament Sostenible (ODS 2030).

Programa detallat del curs

1. Presentació de comunicacions periodístiques amb dades. Agenda 2030 i ODS
  - 1.1. Presentació de comunicacions periodístiques amb dades
  - 1.2. Agenda 2030 i ODS
2. Dret d'accés a la informació pública
  - 2.1. Informació pública i ciutadania crítica
  - 2.2. Dret d'accés a la informació pública i reutilització de dades
3. Dades obertes, OD4D, Fonts de dades obertes i formats
  - 3.1. Dades obertes i portals de dades obertes. Datos.gob.es
  - 3.2. Dades OD4D
  - 3.3. Altres plataformes de dades obertes. Dades Generades per la Ciutadania (DGC)
  - 3.4. Formats de dades
  - 3.5. Principals fonts de dades obertes internacionals, nacionals i regionals
  - 3.6. Fonts d'informació arxivística per als ODS
4. Extracció de dades per al desenvolupament sostenible amb eines digitals
  - 4.1. Web scraping
  - 4.2. Eines web scraping amb Google Sheets y N&N
  - 4.3. Extracció de taules d'arxius amb format PDFs amb Tabula
5. Neteja i preparació de dades per al desenvolupament sostenible
  - 5.1. Problemàtica de dades errònies
  - 5.2. Utilització d'eines de programari lliure per a la neteja i l'anàlisi de dades. OpenRefine
6. Explotació i visualització de dades
  - 6.1. Fonts de dades geolocalitzats
  - 6.2. Eines per geolocalitzar dades en mapes amb ArcGIS Online (AGOL) i OSM
  - 6.3. Visualització de dades amb mapes amb datawrapper

Agents OD4D: Generant capacitats i xarxes per al desenvolupament de l'ecosistema de les Dades Obertes per al Desenvolupament Sostenible

- 6.4. Introducció a l'anàlisi i explotació de gran volum de dades amb l'eina Tableau
- 6.5. Elaboració d'infografies amb Genial.ly i altres eines per a l'ús i reutilització d'imatges i gràfics
- 6.6. Elaboració de visualitzacions amb flourish.studio i datawrapper
- 7. Estadística bàsica i mineria de dades
- 7.1. Estadística bàsica i mineria de dades amb Orange
- 7.2. Estadística bàsica i mineria de dades amb R
- 8. Explicar històries
- 8.1. L'art d'explicar històries amb el suport d'eines digitals

Competències a adquirir al finalitzar el curs

- Cercar dades en diferents repositoris i fonts
- Utilitzar el format de dades adequat a les necessitats de la investigació
- Sol·licitar dades i informació mitjançant el procediment de Dret d'accés a informació pública
- Extreure dades amb eines digitals
- Netejar i preparar les dades per analitzar-les
- Realitzar visualització amb dades geolocalitzats
- Utilitzar les eines adequades per a la visualització de dades
- Realitzar visualització amb Tableau
- Realitzar estadístiques bàsiques i mineria de dades amb Orange i R
- Realitzar visualitzacions i infografies amb diferents eines digitals
- Explicar històries amb dades
- Realitzar una investigació periodística avalada amb dades

Metodologia didàctica

Amb la finalitat d'optimitzar l'aprenentatge dels continguts teòrics del curs i integrar-los de manera pràctica a un projecte, es va seguir la següent seqüenciació:

1/ Durant la primera i segona setmana es presentaren investigacions periodístiques amb dades que han servit com a inspiració per als projectes que l'alumnat organitzat en equips de 3 persones havia de realitzar, condició necessària per a obtenir el certificat del curs. S'abordaren qüestions teòriques sobre l'Agenda 2030, el dret d'accés a informació pública, les dades obertes, els OD4D i les fonts de dades i informació disponibles.

2/ Durant la segona setmana es crearen els equips a iniciativa de l'alumnat mitjançant un document compartit.

3/ Abans de la tercera setmana, i utilitzant el mateix document compartit, cada equip ha triat el tema sobre el qual versa el seu treball de manera que a partir de la tercera setmana puga anar aplicant la teoria al seu propi projecte. Es proposaren alguns temes. Cada equip ha realitzat tutories per a concretar el tema de treball i l'objectiu que es pretén aconseguir per a valorar la viabilitat del projecte.

4/ En aquest document compartit els equips han anat completant la informació requerida sobre l'avanç del projecte, servint per a socialitzar i aportar millores als diferents projectes de tots els equips. Cada equip ha completat la fitxa del seu projecte.

5/ Els continguts del curs ha intercalat la teoria, eines digitals i programes amb la pràctica mitjançant activitats dissenyades per a facilitar la seua compressió i/o la seua aplicació en el propi projecte.

6/ En finalitzar les 8 sessions formatives amb persones expertes de diferents camps, s'ha disposat d'un temps per a finalitzar els projectes a entregar sempre amb el suport de les persones tutores assignades

7/ Els projectes han de ser compartits amb persones i organitzacions interessades en ells en una sessió de 5 hores, que ha constituït una part de l'esdeveniment final de tancament del projecte, al qual ara ens referirem en aquesta sistematització.

El curs ha constat de:

- 8 sessions dobles, divendres o dissabte a elegir, de participació virtual de 4 hores de duració i 30 minuts addicionals de descans repartits en 1, 2 o 3 intervals segons les necessitats de la sessió
- 1 sessió de 5 hores presencial per a la presentació i difusió de les investigacions periodístiques amb dades que l'alumnat en equips de 3 persones realitzarà durant el curs
- 13 hores virtuals asíncrones

Agents OD4D: Generant capacitats i xarxes per al desenvolupament de l'ecosistema de les Dades Obertes per al Desenvolupament Sostenible

3. ESDEVENIMENT DE TANCAMENT DEL PROJECTE

Nom de l'esdeveniment

Esdeveniment de tancament del projecte “Agentes OD4D: Generando capacidades y redes para el desarrollo del ecosistema de los datos abiertos para el desarrollo sostenible”, finançat per l'Ajuntament de València i executat per ISCOD-PV amb la col·laboració de la Càtedra de Govern Obert de la Universitat Politècnica de València, ACICOM i la Unió de Periodistes.

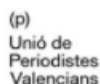
L'esdeveniment tanca 9 mesos de treball amb quasi 30 alumnes que han incrementat els seus coneixements sobre l'univers de les dades obertes i com aplicar-los al desenvolupament des del prisma de periodisme de dades.

Hora i lloc

El dia 12 de novembre de 2021 va tindre lloc, entre les 9.30 h i les 14.00h a la Sala de la Muralla del Col·legi Major Rector Peset C/ Forn de Sant Nicolau, 4 46001 València.

Programació

La preparació de l'esdeveniment de tancament del projecte va estar preparada en reunió virtual realitzada a l'efecte el dia 4 d'octubre del 2021, de 10.30h. a 11.45h. mitjançant la plataforma TEAMS i participant en la mateixa: José Ignacio Pastor (ACICOM), Lucía Gómez (ISCOD-PV), Nuria Portillo (UPV) i Jéssica Ortega (Unió de Periodistes)

Agents OD4D: Generant capacitats i xarxes per al desenvolupament de l'ecosistema de les Dades Obertes per al Desenvolupament Sostenible

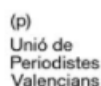
En la reunió se planifica el contingut i acordem un repartiment de les tasques entre les entitats sòcies del projecte.

Aquest esdeveniment de tancament es planteja com un espai d'intercanvi d'experiències entorn de les Dades Obertes per al Desenvolupament en l'àmbit de la Comunitat Valenciana amb la participació dels principals agents de l'ecosistema dels OD4D. L'objectiu d'aquest espai d'intercanvi és doble:

- Fomentar el diàleg i les aliances entre els diversos agents implicats en la temàtica proposta
- Exposar els treballs de periodisme de dades treballats per l'alumnat al llarg d'aquests mesos de formació.

Programació final

9h30	Bienvenida institucional	Marisa Baena Secretaria de Salud Laboral, Medio Ambiente y Cooperación UGT PV Maria de los Llanos Gómez Torres Directora del Centro de Cooperación al Desarrollo de la Universidad Politécnica de Valencia. Vicerrectorado de Internacionalización y Comunicación. Carles Xavier López Benedí Director del Colegio Mayor Rector Peset
9h45	Actividad para romper el hielo	
10h00	Panel de socios del proyecto	Nuria Portillo Poblador Directora de la Càtedra de Dades Obertes CATEDRADES Gonzalo Gayo Unió de Periodistes Carles López Socio de ACICOM

		Lucía Gómez Técnico de Educación para la Transformación Social ISCOD PV
11h00	Coffee break	
11h30	Panel multi-actor	Antoni Lorente Ferreres Secretario autonómico de Participación y Transparencia José Manuel Felisi Presidente de Mesura José Ignacio Pastor Presidente de ACICOM Elena Vazquez Barrachina Directora del Departamento de Estadística e Investigación Operativa Aplicadas y Calidad. Universidad Politécnica de Valencia. Adrián Caballero López Responsable de datos, informes y estadísticas en Comisión Española de Ayuda al Refugiado Guillermo Rodríguez Gil Periodista de datos abiertos Valencia Plaza
12h30	Exposición de los trabajos de periodismo de datos abiertos	Presenciales 1. Las máscaras verdes de las empresas en España 2. El Brexit, un mecanismo de regularización masiva 3. El poder económico no tiene rostro de mujer en la Comunidad Valenciana 4. La calidad de vida en València: ¿Es la renta un fiel indicador de felicidad? Virtuales 5. Transferencias directas condicionadas: el mecanismo que busca conservar 54 millones de hectáreas de bosques amazónicos
13h30	Clausura de la sesión y agradecimientos	Antonio Llorente Ferreres Secretario Autonómico de Participación y Transparencia Ismael Sáez Secretario General de UGT PV

Agents OD4D: Generant capacitats i xarxes per al desenvolupament de l'ecosistema de les Dades Obertes per al Desenvolupament Sostenible

4. BENVINGUDA INSTITUCIONAL

[Video de la benvinguda institucional](#)

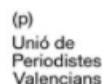
Amparo Francés, Tècnica de Cooperació d'ISCOD, en substitució de Marisa Baena, Secretària de Salut Laboral, Medi Ambient i Cooperació UGT PV per trobar-se preventivament confinada, va donar la benvinguda, emmarcant la jornada i especificant objectius, a banda de felicitar-nos per poder recuperar els encontres presencials després d'una pandèmia que ens ha obligat a comunicar-nos per mitjans de telemàtics.

Maria de los Llanos Gómez Torres, Directora del Centre de Cooperació al Desenvolupament de la Universitat Politècnica de València del Vicerectorat d'Internacionalització i Comunicació que va incidir sobre la importància de les dades per a les polítiques públiques, apuntant a la universitat com espai de trobada de diferents actors

Carles Xavier López Benedí, Director del Col·legi Major Rector Peset, com amfitrió va donar la benvinguda i agrair la creació de sinergies entre diverses entitats socials

Agents OD4D: Generant capacitats i xarxes per al desenvolupament de l'ecosistema de les Dades Obertes per al Desenvolupament Sostenible

5. PANEL AMB REPRESENTANTS DE LES ORGANITZACIONS SÒCIES DEL PROJECTE

Entre les 10 fins a les 11 es va celebrar el panel amb representants de les organitzacions sòcies del projecte.

Participants en el panel

Núria Portillo Poblador, Directora de la Càtedra de Dades Obertes CATEDRADES

Gonzalo Gayo, Unió de Periodistes.

Carles López Cerezuela, Soci d'ACICOM.

Lucía Gómez, Tècnica d'Educació per a la transformació social d'ISCOD.

Resum de les intervencions

Núria Portillo va fer una presentació del projecte Catedrades. La finalitat de la Càtedra CATEDRADES és la promoció i desenvolupament d'activitats enfocades a l'obtenció i ús de dades d'administracions públiques i d'empreses, com a base de la seua transparència i rendició de comptes al servei d'iniciatives de transformació social i problemàtiques socials d'interés per a la ciutadania. Cerca construir un espai d'intercanvi i col·laboració tècnica orientat a la millora de l'entorn mitjançant:

- ★ El suport de plataformes de dades.
- ★ El desenvolupament de competències bàsiques per a l'obtenció, gestió i anàlisi de dades en general i dades generades per la ciutadania (DGC) en particular, amb actuacions dirigides a tota la ciutadania i amb especial focus en els joves.
- ★ L'impuls del periodisme de dades.

- ★ El disseny d'indicadors relacionats amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030 des de la perspectiva de la ciutadania.

Les activitats de la càtedra estaran centrades en temes ambientals, de salut, de sostenibilitat, de comunicació i de participació ciutadana, fomentant sempre la gestió del coneixement obert i la intel·ligència col·lectiva mitjançant la transferència de dades, informació i coneixement entre la societat civil, les entitats públiques i privades, la UPV i l'alumnat. Per a això s'utilitzarà la metodologia Aprenentatge-Servei (ApS): mentre aprén, l'alumnat també ofereix un servei a la societat, fomentant-se així la ciutadania crítica..

Carles López Cerezuela, va intervindre apuntant que les dades són una important oportunitat per al moviment ciutadà en empoderament i capacitat d'influència a partir de les dades però hi ha riscos:

- 1) La feblesa del moviment ciutadà i la seua falta de formació en cultura digital i dades.
- 2) El periodisme de dades pot oblidar la part qualitativa i la complexitat, intentant inferir una veritat absoluta a partir d'una informació disponible i interpretable. Correm el risc de crear entitats verificadores de la veritat i això és filosòficament i antropològicament inacceptable.
- 3) Els biaixos de recollida de dades, quines dades es recullen, com es pot accedir a elles (dret d'accés i dret a mirar) i amb quina perspectiva es miren les dades (perímetres ètics)
- 4) La capacitat per a accedir a les dades tenint en compte que les dades són monetitzables i per tant les empreses les busquen com a font de negoci. Això fa que siga necessària una regulació pública d'algorismes i usos individualitzats.

Gonzalo Gayo, va apuntar que el periodistes podem tindre eines amb les dades per poder informar amb veracitat a la ciutadania; abordà la necessitat de controlar les fake news a través de les dades; parla d'un treball realitzat per la Unió de Periodistes per encàrrec de l'Ajuntament de València sobre el grau d'implantació del periodisme de dades en les redaccions, i era desoladora la situació, denotant la falta de formació periodística en tema dades, la possibilitat de regenerar el periodisme com a professió a partir de treballar amb dades.

En aquest panel, **Lucía Gómez**, Tècnica d'ISCOD PV va assumir la tasca de presentació i moderació de la sessió.

A continuació es va realitzar un animat diàleg amb el públic present.

Conclusions del panel

- ❖ La creació de la Càtedra Universitària de Dades Obertes CATEDRADES suposa una interessant eina per a les entitats socials, oferint dades obertes sobre temes ambientals, de salut, de sostenibilitat, de comunicació i de participació ciutadana, fomentant sempre la gestió del coneixement obert i la intel·ligència col·lectiva mitjançant la transferència de dades, informació i coneixement entre la societat civil, les entitats públiques i privades, la UPV i l'alumnat. Utilitzant eines com la metodologia Aprenentatge-Servei (ApS): mentre aprén, l'alumnat també ofereix un servei a la societat, fomentant-se així la ciutadania crítica.
- ❖ Les dades obertes ofereixen una gran oportunitat per a l'empoderament ciutadà.
- ❖ És necessari un esforç per augmentar l'alfabetització en dades obertes dels moviments socials.

Agents OD4D: Generant capacitats i xarxes per al desenvolupament de l'ecosistema de les Dades Obertes per al Desenvolupament Sostenible

- ❖ Els poders públics han d'intervenir per garantir que les dades són públiques i que els interessos privats i de negoci no puguin impedir l'avanç cap el coneixement obert.
- ❖ Cal vigilar els sistemes d'arreglada de dades i la seua publicació, verificant i avaluant si són correctes i no existeixen desviacions.
- ❖ Les dades no han d'oblidar els aspectes qualitatius, que de vegades expliquen millor situacions complexes.
- ❖ Una bona cultura de dades obertes i la seua expansió potser una eina adequada per combatre les "fake news"
- ❖ La situació del periodisme de dades en el nostre entorn és manifestament millorable en tots els aspectes. Cal una aposta decidida des de la direcció del mitjans i també per banda dels professionals.

Es pot accedir a la gravació en vídeo dels desenvolupament d'aquest panel en:

<https://vimeo.com/648511495/5de3b36890>

6. PANEL MULTIACTOR

Aproximadament, entre les 11h45 i les 13h00 i després d'un descans, es va desenvolupar un panell multiactor.

Participants en el panel

José Manuel Felisi, President de Mesura

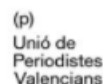
Guillermo Rodríguez Gil, Periodista especialista en dades en València Plaza i abans en Expansión.

Antoni Llorente Ferreres, Secretari Autòmic de Participació i Transparència.

José Ignacio Pastor Pérez, President d'ACICOM (Associació Ciutadania i Comunicació)

Adrian Caballero, Tècnic de dades de CEAR

Elena Vazquez Barrachina, Directora del Departament d'Estadística i Investigació Operativa Aplicades i Qualitat. UPV.

Resum de les intervencions

Moderats per **Núria Portillo Poblador**, directora de la Càtedra CATEDRADES.

L'Agenda de Desenvolupament Sostenible de 2030 definida per Nacions Unides té com a objectiu orientar les accions a nivell global per a atendre les problemàtiques més rellevants. Els objectius de desenvolupament sostenible són una guia per a un enfortiment més igualitari, divers, just i mediambientalment responsable per a la realització d'esforços comunitaris en la seua resolució.

PRIMER PLANTEJAMENT DE LA MODERADORA

La moderadora va formular els següents ítems per tal de ser abordats durant les intervencions:

- Breu presentació de cada participant
- Quina és la contribució de les dades obertes, des del teu punt de vista, per a avançar en desenvolupament sostenible?
- Quin nivell d'ús/reutilització/competències d'anàlisi de dades obertes perceps en el teu entorn?
- Si ens centrem en el desenvolupament sostenible, com poden contribuir les dades obertes a comunicar accions/iniciatives/visibilitzar problemes reals/buscar solucions als problemes?

Guillermo Rodríguez intervé dient que el periodisme de dades és la posició natural del periodisme i més encara per abordar els ODS. Els periodistes que coneixen com treballar amb bases de dades i tenen el camí més fet per entendre com estan elaborats les dades i quines històries es poden contar amb ells. Conèixer les dades permet traure informació que de vegades està amagada i especialment per tractar temes relacionats amb els ODS. Fins fa poc només s'abordaven temes relacionats amb un dia internacional o efemèrides; però ara podem treballar més sistemàticament. ODS també són l'accés a l'habitatge, els nivells de pobresa, etc.

Jose Manuel Felisi afirma que l'administració li preocupa eixir mal en la foto que suposen les dades. En la part privada se treballa més per una qüestió de reputació. L'estratègia privada es mesura millor degut que les empreses tenen interès en demostrar que mesuren.

Antoni Llorente: Existeix una relació clara entre les dades i el que poden aportar per als ODS. Polítiques palanca per promoure la innovació i el desenvolupament sostenible. Les dades ens ajuden a veure si estem "llaurant recte". Les dades són una política transversal que cal aplegar a tots els departaments. Hem impulsat un acord del Consell per impulsar una Estratègia de Dades Obertes i som de les úniques administracions adherides a la Carta Europea de Dades Obertes. La pandèmia ha posat en valor la necessitat de tindre dades i clar especialment en els temes de salut. En breu anem a presentar el full de ruta de l'estratègia de dades. Existeix en les administracions una excessiva compartimentalització. Impliquem a moltes unitats i departaments: dgctic, innovació, etc. Cal un model de governança de les dades. Volem millorar les dades, el catàleg de les dades, etc. I molt important que de portes a fora s'utilitzen les dades.

Jose Ignacio Pastor: Per a una democràcia avançada cal una ciutadania empoderada. Això crea economia i benestar. La definició sobre empoderament es basa en tres pilars: Creació de consciència del poder que té la ciutadania i les dades poden ajudar a això. Capacitats i competències per a conèixer les dades i per últim la Creació de les Condicions on les administracions tenen molt a veure. La Governança de les dades és fonamental. La premsa generalment destaca només els aspectes negatius. Existeix un posicionament ideològic dels mitjans que en moltes ocasions es dediquen a desgastar al govern. Cal formar i empoderar, per exemple la major part de la ciutadania no sap llegir El que no es mesura no es pot millorar. Des del punt de vista ciutadà .Quan més me miren millor em comporte.

Adrián Caballero: Coincideix amb la necessitat de mesurar. El que no es mesura no existeix. Això respecte al racisme ha sigut una clara realitat. Les dades per al tercer sector és fonamental per fomentar la igualtat. Les dades poden ser un ben comercial, molt especulatiu. Ha estat gastat per un interès privat i no un enfocament social. Al tercer sector és bàsic les dades. No tenim massa mitjans i poder col·laborar amb l'administració és bàsic. Les dades han de ser un recurs col·laboratiu no competitiu. Des de les entitats socials i han diversos nivells d'ús de les dades. Xoquem en algunes ocasions amb algun ministeri. Moltes vegades és impossible trobar les dades. Per exemple els centres d'internament d'estrangers. Es tarda molt tindre les dades i clar la informació perd molta rellevància. Molts ports de vaixells no es pot saber que duen i en moltes ocasions segur que porten armament que està prohibit. Estem començant falta molt per fer respecte a les dades.

Elena Vázquez: Les dades obertes és responsabilitat de tots i un panel multiactor és un gran encert. Conscienciar a l'alumnat de la importància de les dades és una gran oportunitat. Tenim una gran responsabilitat per a transmetre la importància de les dades obertes a l'alumnat. Com a professora d'estadística també és molt important

Com incorporem les dades obertes i la seua relació amb els ODS, com material de treball en els estudis. Podem generar la necessitat de sol·licitar les dades obertes, buscar-los, i exigir quan no els troben o no els tenen que les siguen facilitats.

Tenim també la missió de desenvolupar competències transversals com esperit crític, l'anàlisi i resolució d problemes, etc. I utilitzant les dades obertes potser un acostament molt interessant. També la mateixa universitat és generadora de dades . Hi ha un portal de dades obertes però no està federat amb datos.gob. En moltes ocasions ens trobem les dades massa agregades i no é possible accedir directament a les fonts, ja estan cuinats.

Jose Manuel Felisi quan l'objectiu és guanyar pasta no perden el temps amb altres indicadors com els ODS. Exemple els formularis d'atenció a persones addictes van directament relacionats amb l'atenció prestada, dona mals resultats per estar molt cuinat. A les empreses no els passa això, les seues dades són més exactes.

Encara que moltes persones no entenguen les dades, amb unes poquetes poden manejar molt. Exemple d'Assange. No cal molta gent per a un canvi social, no es tracta tant de manifestacions. Un grup dinàmic pot aconseguir moltes coses. Exemple de la incineradora de residus de Barcelona. L'equip va descobrir que els indicadors estaven cuinats i calia canviar el sistema. Una vegada reformulats els indicadors va canviar totalment els procediments. Les interaccions entre experts i persones afectades són imprescindibles: administracions, acadèmia, ciutadania, etc. De vegades cal simplificar les dades, amb uns poquets dades podem ajudar a la transformació social.

SEGON PLANTEJAMENT DE LA MODERADORA.

La moderadora planteja com s'utilitzen les dades en el nostre entorn i les competències.

Elena Vázquez: “Desde la part acadèmica tenim molta responsabilitat. Fer un indicador no és gens fàcil. Cal saber què volem mesurar i com anem a fer-ho. Nosaltres hem d'educar a la ciutadania. No només en la universitat sinó també en l'ESO, en la primària. Cal tindre una visió crítica davant com ens plantegen les dades. Si no sabem interpretar les dades ens poden enganyar.”

Adrian Caballero: “Malauradament en el tercer sector costa molt trobar a persones per treballar les dades. Tenim un perill molt gran si ens limiten a que les dades siguin únicament quantitatives. Moltes vegades les subvencions condicionen anar a pes per obtenir les ajudes. Cal impulsar més les dades del tercer sector. Un exemple a CEAR des de 2016 vam iniciar el treball de dades. Vam detectar que els fluxos migratoris no desapareixen sinó que es desvien a altres llocs. El tancament d'Itàlia va derivar a altres països i ens va ajudar a preparar-nos. L'any passat vam atendre a més de 30.000 persones. Les emergències ens pressionen i anem a mínims en moltes ocasions per tindre que atendre la immediatesa. Quan hem aconseguit dades he vist moltes coses que hem pogut denunciar, tal vegada per això ens amaguen o ens donen tard les dades.”

Jose Manuel Felisi. “En el tercer sector no hi ha dades. Tot el que hi ha estat relacionat amb els contractes d'atenció i que es fa a pes quantitatiu. Les entitats que atenen tenen por per necessitat de subsistència. És un sector no productiu. L'administració ha de protegir-ho. El tercer sector ha d'estar protegit per les administracions, no ho farà el sector privat. Cal una revisió completa del tercer sector. Vindrà una multinacional que aconseguirà uns contractes baixant els preus però sense posar l'accent en la qualitat.”

Jose Ignacio Pastor. “No tenim tradició d'indicadors. Cal una teoria darrere de cada indicador. El tercer sector i els aspectes socials no apareixen quasi en els portals de dades obertes. Des de Catedrads volem posar en marxa un servei de desiderata. Quines dades m'interessaria tindre i quina capacitat tenen de transformació social. Un exemple com potser que estiga en el debat públic si s'amplia el port o no i no existeix un sistema de dades per a la presa de decisions. Un decisió estratègica per al futur. Cal veure també els efectes colaterals. Hem d'estar vigilants. Un exemple audiovisuals Mujeres invisibles baix el plàstic. Existeix avui en dia esclavisme però com són il·legals no apareixen. Campaña per detectar quanta gent hi ha sense sostre.

Hem apostat per les dades generades per la ciutadania. Hem d'empoderar a la ciutadania per a tindre consciència de les dades que genera. L'Ajuntament de València està fent un treball bestial sobre mapa escolar, que detecta que existeix una greu segregació en els centres educatius. No està publicat. El coneixement ha de ser obert. El coneixement compartit. Els calaixos de les administracions estan plens de projectes realitzats amb recursos públics.”

Antoni Llorente. “Existeix una iniciativa en Les Corts per tal que existisca un repositori on poder tindre tots els estudis pagats amb fons públics. No existeix una expectativa periodística sobre aquests temes de

les dades obertes. Necessitat d'anar de la mà els diversos actors: administració, tercer sector, empreses... teixir aliances. Un exemple pot ser el Consell de Reutilitzadors posats en marxa en la Diputació de Castelló. Volem crear una comissió de reutilitzadors general i poc a poc anant a desenvolupar la col·laboració en àrees determinades. Vam signar un a aliança amb diputacions i FVMP. Hem integrat en el nostre portal els portals de la resta d'entitats que tenen portals de dades obertes. La Societat Espanyola de Polítiques públiques ens ha fet una proposta que estem anant de la mà amb l'educació secundària. Estratègia d'obertura des del disseny. Hem d'anar de la mà . Canviar la dinàmica de la competició per la col·laboració.”

Guillermo Rodríguez. “Com a conclusió vegem la necessitat de col·laborar. La filosofia ha de ser de cooperació entre tots els agents implicats. El periodisme pot ajudar molt a difondre les dades que es posen a l'abast des de les administracions o des de les universitats. Podem donar també feedback sobre com millorar les dades. Molt interessant l'oportunitat d'aquest curs per poder explicar com treballem i com aplegar a nosaltres per a difondre i col·locar un missatge. Les dades obertes són un recurs més disponible com a periodistes. Ens dona eines que abans no teníem. En ocasions no se'ns vol facilitar diversa informació i podem anar al portal de transparència per agafar-la o inclús exigir per via de la petició del dret d'accés a la informació. En la Comunitat Valenciana tenim un nivell d'ús baix, està per explotar el periodisme de dades. La major part de mitjans no tenen un projecte estratègic. Cal fer una crida als mitjans però també als periodistes com a professionals. La formació cal aprofundir. Incloent les eines per poder treballar àgilment. Necessitem modernització en els mitjans. No es treballa amb les bases de dades, tal vegada per no tindre les eines adequades. La formació universitària és fonamental, integrada en tots els estudis.”

Conclusions del panel

- ❖ Necessitat de realitzar un enfocament de col·laboració i cooperació entre tots els sectors per avançar en les dades obertes: administracions, empreses, tercer sector, periodistes, etc. La posada en marxa de Consell de Reutilitzadors apareix com una de les eines adequades.
- ❖ Les dades obertes i el seu anàlisi possibiliten el canvi social.
- ❖ És necessari afavorir el coneixement obert, posant a disposició de tothom els resultats dels estudis, investigacions, treballs, subvencions, projectes, etc. Finançats amb recursos públics.
- ❖ Les dades obertes són essencials per formular i avaluar les polítiques públiques.
- ❖ Cal un major esforç en formació a tots els nivells: sistema educatiu, professionals, administracions, etc.
- ❖ Les dades ofereixen noves oportunitats per al periodisme. El sector infomediari necessita implicar-se més en una estratègia d'incorporació de les dades. Això ha d'implicar als mitjans de comunicació i als seus professionals.
- ❖ Les administracions han de ser més transparents amb les dades obertes i facilitant-les independentment de si diagnostiquen resultats no adequats.
- ❖ L'estratègia de dades obertes de la Generalitat potser una gran oportunitat per impulsar de manera transversal les dades obertes.
- ❖ Cal un avanç decidit cap a la Governança de les dades.
- ❖ El tercer sector necessita augmentar les dades disponibles, facilitant l'accés, l'actualització ràpida i la veracitat. A la vegada cal promocionar l'ús de dades en el tercer sector i millorar la formació.
- ❖ Experiències de dades obertes a càrrec de persones activistes, aconsegueixen una gran impacte modificant sistemes de mesura.

- ❖ És necessari augmentar la cultura dels indicadors, elaborats d'acord amb models comprovats que garanteixen eficàcia i eficiència. Una proposta seria centrar un tema que siga d'interés i convocar a tots els actors per analitzar com crear el sistema d'indicators i de dades obertes corresponent.
- ❖ Catedrades ofereix crear un sistema de desiderata sobre dades per a la transformació social.
- ❖ Les dades generades per la ciutadania tenen un gran potencial transformadors a la vegada que creen un alt nivell de conscienciació.
- ❖ Les dades obertes han de desenvolupar-se contingentment als temes que preocupen a la societat i com a base de la presa de decisions, especialment de les estratègiques.

Es pot accedir a la gravació en vídeo dels desenvolupament d'aquest panel en:

<https://vimeo.com/649028453/37be185b26>

7. EXPOSICIÓ DELS TREBALLS DE PERIODISME DE DADES OBERTES

A continuació varen exposar alguns dels equips dels treballs realitzats, que van ser:

Presenciales
GRUP 1. Las máscaras verdes de las empresas en España
GRUP 2. El Brexit, un mecanismo de regularización masiva
GRUP 3. El poder económico no tiene rostro de mujer en la Comunidad Valenciana
GRUP 4. La calidad de vida en València: ¿Es la renta un fiel indicador de felicidad?
Virtuales
GRUP 5. Transferencias directas condicionadas: el mecanismo que busca conservar 54 millones de hectáreas de bosques amazónicos

GRUP 1. Les màscares verdes de les empreses a Espanya

Integrants de l'equip

Alumnes de GAP (Grau de Gestió i Administració Pública de la Universitat Politècnica de València) i alumna Grau en Periodisme i el Grau en Humanitats de la Universidad Carlos III de Madrid,

- Pablo Fernández Cremades
- Carlos Lozoya Díaz
- Luisa Oliva Transmantiner

Aspectes més destacats del treball

Treball realitzat partint de les dades extretes del web del Ministeri per a la Transició ecològica i el Repte Demogràfic centrant-se en 11 empreses que més emissions de CO₂ reporten. Algunes de les empreses són: Naturgy, Repsol, Endesa, Iberdrola, CEPSA, BP, CEMEX, Lafarge Holcim, EDP, Arcelormital y FCC.

Aquestes dades s'han posat en relació amb el que les despeses de les empreses en publicitat i en esdeveniments verds per a fer ús de l'anomenat "greenwashing".

Dificultats trobades:

- Errades en les dades nacionals del Ministeri.
- Discontinuitat en les dades anuals (falten anys) de contaminació de les empreses.
- Díficil trobar els esdeveniments verds de les empreses més desconegudes.
- Les empreses dissenyen una imatge comercial però no tant ecologia.

Possibles solucions:

- Exigència de major transparència.
- Creació d'una comissió de dades públiques fidedignes.
- El Ministeri hauria de donar a conèixer tots els esdeveniments que fan les empreses per a llavar la seua imatge.
- Evitar que les empreses facen publicitat comercial com el "greenwashig" tan fàcilment.

Conclusions:

- Falta transparència tant en les empreses com en el mateix Ministeri.
- Les empreses que més contaminen inverteixen més en esdeveniment verds per millorar la seua imatge.
- Els sectors que més contaminen són l'electricitat i el gas; i construcció i materials de construcció.
- La pèrdua de credibilitat en les empreses quan es descobreix que fan "greenwashing" pot ser irrecuperable.

GRUP 2. El Brexit, un mecanisme de regularització massiva

El registre d'espanyols i espanyoles com a residents va créixer un 5,5% l'any passat al Regne Unit, el país estranger on més va augmentar la colònia de nacionals en 2020

El Brexit ha accelerat els fluxos migratoris entre Espanya i el Regne Unit. Les estadístiques oficials revelen que l'eixida de Gran Bretanya de la Unió Europea no ha frenat l'entrades i eixides entre tots dos països. Bé al contrari, des del triomf dels partidaris del Brexit al juny de 2016, aquests fluxos han seguit augmentat, de manera destacable, almenys fins a finals de 2020, coincidint amb la recta final de la desconexió.

Ni les complicacions creixents per a legalitzar la residència, ni les restriccions a la mobilitat derivades de la pandèmia del coronavirus semblen haver tingut un efecte dissuasiu. Perquè la migració, oficialment, ha crescut en tots dos sentits: d'espanyols al Regne Unit, i de britànics cap a Espanya.

No obstant això, aqueix creixement que reflecteix les dades i l'estadística no significa, necessàriament, un augment de la mobilitat física. Les veus expertes apunten a un possible efecte de regularització massiva de persones residents que van arribar amb anterioritat, corregit per l'efecte dels retorns i els projectes de migració que no van fructificar

Integrants de l'equip

Tres periodistes, actualment treballadors d'À Punt Mèdia

- Maria José Sanmartín Maciá
- Javier Melero Domingo
- Pilar de la Fuente Crespo

Aspectes més destacats del treball

Experts en migracions atribueixen a les facilitats de regularització durant el període de transició un fals efecte anomenat que explicaria part de l'augment dels fluxos migratoris cap a Espanya dels últims anys, i especialment en 2020.

En molts d'aquests casos no hi ha hagut desplaçaments físics pròpiament, sinó que les dades serien reflex "de la necessària legalització per a continuar vivint al nostre país. Per exemple, en el cas de moltes persones britàniques que no van formalitzar la seua residència en el període pre-brexit, quan eren ciutadans i ciutadanes comunitaris". Cal tindre en compte que empadronar-se a Espanya és un requisit obligatori per a poder residir de manera estable a partir de la desconexió.

En tots dos casos, padró i permís de residència, els últims registres oficials accessibles ofereixen dades fins a gener de 2021 com a màxim, just quan va expirar el període transitori per a facilitar la regularització dels britànics i les britàniques en sòl espanyol i garantir els seus drets de residència, segons el que s'estableix en l'Acord de Retirada. Aquest període de regularització "fàcil" va finalitzar el 31 de desembre de 2020. A partir d'aqueix moment les persones del Regne Unit amb intenció d'assentar-se a Espanya han de tramitar la seua estada per un procés més restrictiu, en igualtat de condicions que altres ciutadans i ciutadanes estrangers no comunitaris.

En l'actualitat, segons la normativa migratòria, qualsevol persones britànica que vulga viatjar a Espanya sense comptar amb una residència només pot romandre al nostre país per un període inferior a 90 dies cada sis mesos. En opinió d'Odriozola això està suposant un problema per als perfils "oronetes", aquells

britànics i britàniques amb residència al Regne Unit, sobretot pensionistes- que passaven l'hivern en les seues segones residències espanyoles fugint del fred.

Margaret Hales, presidenta de Ecreu (Expat Citizen Rights in EU) a Alacant i resident en la Costa Blanca des de fa 15 anys juntament amb el seu marit Gerald, explica que el canvi d'estatus està forçant l'eixida de moltes d'aquestes oronetes. A la seua urbanització de Benitatxell hi ha nombroses cases de persones d'origen britànic en venda i aquelles que marxen són substituïdes per nous veïns i veïnes de França i Alemanya. "Conec a més de deu persones que en aquest moment han decidit tornar a Anglaterra amb els diners de la venda de la seua casa. És una situació molt peculiar", explica.

Hales desconfia de les estadístiques, perquè, segons explica, abans del Brexit "moltes de les persones angleses que residien a Alacant no estaven empadronades ni havien oficialitzat la seua residència per a evitar pagar impostos a Espanya". Uns fluxos de població fantasma que escapen dels registres de l'INE. També ha conegut a anglesos i angleses que des de finals de 2020 han vingut a Espanya fugint del Brexit, per a tornar poc temps després en comprovar que la tramitació de la residència és ara molt més complicada. La seua impressió, no obstant això, és que hi ha més gent que es va que de la qual arriba. "Cada dia m'assabente d'algú més que marxa" explica. El seu marit Gerald opina que la situació és temporal. En la seua opinió el nombre de britànics i britàniques residents "tornarà a augmentar en un o dos anys", quan es resolga la incertesa.

GRUP 3. El poder econòmic no té rostre de dona a la Comunitat Valenciana

En aquesta peça periodística s'ha calculat el percentatge de dones que apareixen com a presidentes de les 1000 primeres empreses de la Comunitat Valenciana per volum de facturació en 2019 segons la base de dades del Sistema d'Anàlisi de Balanços Ibèrics (SABI). Del total de les empreses actives de la Comunitat Valenciana que figuren en SABI (un total de 1065) es va aplicar el filtre de "almenys una dona en els consells d'administració" per a determinar de forma aproximada la presència femenina.

Quant a la informació sobre la bretxa salarial tant a Espanya com a la Comunitat Valenciana s'ha utilitzat la informació proporcionada per Enquesta sobre Estructura Salarial del 2019, publicada per l'Institut Nacional d'Estadística (INE).

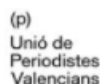
Integrants de l'equip

Periodistes i professores i investigadores en la universitat

- Ana Maria Ioanas
- Ana María García Bernabeu
- Ana Zepeda Ortega

Aspectes més destacats del treball

Els homes copen les presidències en les empreses valencianes: de les primeres mil companyies, 977 tenen un home en la direcció

- Les dones van guanyar de mitjana un 30% menys que els homes a la Comunitat Valenciana durant l'any 2019
- El percentatge de valencianes amb major nivell de formació ha passat d'un 23,8% a 31,3% en l'última dècada, però això no s'ha traduït en una igualtat salarial

Només vint-i-tres empreses valencianes de les primeres mil tenen com a presidenta una dona, segons dades obtingudes a través del Sistema d'Anàlisi de Balanços Ibèrics (SABI), una base de dades que conté informació financera sobre empreses espanyoles. En altres paraules, els homes copen els llocs de poder. D'aquestes vint-i-tres companyies, només dues estan entre les cent més importants: la primera és Bansabadell Mediació, l'operador d'assegurances privades del Grup Banc Sabadell, la presidenta del qual és Silvia Ávila Rivero, ocupa el lloc número 75 en aquest rànquing i està registrada a Alacant; la segona, Fàbriques Agrupades de Nines d'Onil, que es troba en la posició número 89, també registrada a Alacant, i amb Eve Rougeot Marie en la presidència. De la mateixa manera, si s'atén la presència femenina en els consells d'administració, de les 1.065 empreses que apareixen com a actives durant l'any passat 2020 en la Comunitat Valenciana en SABI, només huitanta-huit d'elles compten amb almenys una dona en aquests òrgans de decisió i comptant les dones amb llaços familiars als mateixos.

GRUP 4. Qualitat de vida per barris en València

Integrants de l'equip

És un equip multidisciplinari que compta amb un periodista, una treballadora a l'administració pública i una investigadora.

- Carol Soriano Garcia
- Gonzalo Gayo Corbella
- Clara Cascant i Sempere

Aspectes més destacats del treball

L'OCDE realitza un rànquing de tots els països del món sobre la qualitat de vida. Existeix una metodologia explicada en la seua web. S'han Utilitzat un ample ventall d'indicadors que s'han aplicat als 19 districtes de València. La falta de dades per barris ha sigut determinant per a no poder fer l'estudi per barris.

A més dels indicadors de l'OCDE i s'han agafat alguns nous com el d'igualtat.

Les fonts han sigut:

- L'INE
- El Portal de Dades Obertes de l'Ajuntament
- Portal de Dades Obertes de la GVA
- Oficina d'Estadística Municipal de València
- Dades de València per l'Aire facilitats per MESURA

S'ha aconseguit una representació gràfica de la qualitat de vida en cada districte i una agregació amb un índex de qualitat de tota la ciutat. La renda econòmica influeix molt. També apareixen alertes per la poca correlació entre alguns dels indicadors. Pla del Real lidera la qualitat de vida en València. Una altra cosa és l'índex de felicitat. També hem analitzat la participació: electoral, social (entitats amb seu social en eixe districte), ciutadana (decidim), etc. Han aparegut alertes, per exemple en Benimaclet on no apareixen entitats censades i, en canvi, és un barri amb molta activitat associativa. Tot i que ens preguntem sobre la qualitat de vida quina relació tenen amb el desig de viure en eixe territori o amb la sensació de felicitat.

El barri amb més felicitat apareix Campanar i Poblats Marítim

GRUP 5. Transferències directes condicionades: el mecanisme que busca conservar 54 millores d'hectàrees de boscs amazònics

Integrants de l'equip

Ana Reyes Otiniano

Aspectes més destacats del treball

El Perú, com la resta de països amb Bioma Amazònic, des de fa dècades s'organitza per emprendre accions per reduir les amenaces de desforestació; de vegades és la ciutadania en xicotetes accions, d'altres és l'Estat qui promovent experiències pilot.

L'article analitza què passa quan Estat i ciutadania col·laboren en objectius per a la conservació, s'aconsegueix reduir la pressió sobre els boscos amb aquestes iniciatives?

Des de l'any 2011, el Perú com a part de la seua política ambiental desenvolupa el mecanisme de conservació anomenat: Transferències Directes Condicionades (TDC). El mecanisme que busca assolir fins a l'any 2030 la meta de conservar 10 milions d'hectàrees de boscos primaris de les comunitats dels pobles originaris. Per assolir aquesta meta, es busca la participació voluntària de pobles originaris andins i amazònics a través de la signatura de convenis de cooperació per cinc anys, temps en què; les comunitats es comprometen a continuar la tasca de conservació dels seus boscos i l'Estat, els transfereix un munt de diners per desenvolupar i/o enfortir les activitats econòmiques verdes.

El mecanisme és executat pel Programa Nacional de Boscos per a la Mitigació del Canvi Climàtic en regions amb alt risc de desforestació; és aquest ens estatal el que atorga la subvenció de fins a 10 sols anuals (poc més de 2 Euros) per cada hectàrea conservada per les comunitats. El mateix programa cerca conservar un total de 54 milions d'hectàrees de boscos a tot el país.

Amb l'anàlisi de les dades trobades i els informes sol·licitats per accés a la informació pública, es detecta que, malgrat l'alta inversió de l'Estat, cal enfortir el mecanisme de les TDC, augmentant el pressupost per contractar més personal dedicat a la supervisió de camp, és a dir el monitoratge i vigilància.

A tall de conclusió, si el país, projecta en els següents deu anys aturar la desforestació a zero a través del seu Programa Nacional de Boscos, ha de resoldre els colls d'ampolla que actualment no permeten un enlairament més gran del mecanisme de TDC; alguns dels quals s'han descrit a l'assaig.

Agents OD4D: Generant capacitats i xarxes per al desenvolupament de l'ecosistema de les Dades Obertes per al Desenvolupament Sostenible

8. CLOENDA

Antoni Llorente Ferreres, Secretari Autonòmic de Transparència i Participació de la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica d'el GVA

Antoni va agrair la participació de totes les persones i entitats.

Hem constatat el nucli dels objectius garantir els drets de la ciutadania a la informació, a l'empoderament. Aconseguir una ciutadania amb recursos, per a la transformació social. Iniciatives que demostren que podem millorar la societat, incloent amb realitats amagades.

Destacant la participació de totes les organitzacions que hem col·laborat i treballat en comú, animant-nos a continuar sumant forces.

Ismael Sáez Vaquero, Secretari General de la UGT del País Valencià

Ismael va afirmar que havia après molt mentre ha estat en la jornada escoltant les diverses intervencions.

Es troba orgullós de la seua implicació com a sindicat en aquests temes, mitjançant ISCOD. També s'agraeix la col·laboració de la resta d'entitats que s'han implicat. Vol felicitar expressament a les dones d'ISCOD, remarcant que totes són dones, el treball que realitzen i finalment tanca la jornada.